

Sporazum med EHESS in ISH

DR. BRACO ROTAR

Dekan ISH

Šestindvajsetega novembra 1998 sta predsednik (rektor) École des Hautes Études en Sciences Sociales v Parizu (EHESS) in dekan Institutum Studiorum Humanitatis - Fakultete za podiplomski humanistični študij, Ljubljana (ISH), podpisala sporazum o sodelovanju, ki obsega štiri člene in znanstveni aneks. Zagotavlja vzajemno informiranje o stanju v raziskavah, izmenjave publikacij in dokumentov, povabila profesorjem in raziskovalcem, izmenjave študentov, skupne raziskovalne programe, organizacijo srečanj med raziskovalci obeh strani, določa načine izvajanja tega sodelovanja, finančne obveznosti, dolžino veljave sporazuma, obnavljanje, način spreminjanja in odpovedi. V znanstvenem aneksu so zapisana privilegirana znanstvena področja in določene osebe, zadolžene za izvajanje sporazuma.

Sporazum kot nešteto drugih? Mislim, da ne, če upoštevamo status, velikost in potencial obeh partnerjev.

EHESS je nastala iz VI. sekcije École Pratique des Hautes Études, ustanove, ki je bila ustanovljena sredi prejšnjega stoletja za podiplomsko in znanstvenoraziskovalno izobraževanje. VI. sekcija, ki je bila ustanovljena po II. svetovni vojni, je bila namenjena družbenim vedam, med katerimi je čedalje bolj prevladovala zgodovina, zlasti zato, ker so nastanku sekcije botrovali in nato sekcijo in EHESS vodili veliki zgodovinarji 20. stoletja. V vodstvu šole so se izmenjali Lucien Febvre (1948-1956), Fernand Braudel (1956-1972), Jacques Le Goff (1972-1987), Marc Augé (1985-1995), sedanji predsednik pa je Jacques Revel.

EHESS je postala samostojna ustanova s sedanjim imenom leta 1975, v času Le Goffovega vodenja, osamosvojitve pa je v odločilni meri pripravil in izvedel Fernand Braudel. Leta 1984 je bila s posebnim državnim dekretom povzdignjena med grands établissements.

Organizirana je v dve področji: izobraževalnem s trinajstimi disciplinskimi področji, če ne štejemo interdisciplinskih, in dvesto dvema enotama, ki ustrezajo katedram, če ne štejemo izobraževalnih enot, ki pripadajo raziskovalnim centrom in laboratorijem; in raziskovalnem področju v povezavi s CNRS s šestinsedemdesetimi raziskovalnimi enotami, centri in laboratoriji. EHESS ima podružnice v Marseillu,

Toulousu in Lyonu in izpostave v tujini, denimo v vzhodnoevropskih državah. Je eno najpomembnejših svetovnih žarišč institucionalnega omrežja za družbene in deloma humanistične vede in tudi eno najpomembnejših intelektualnih in inovativnih mest v tem omrežju. Opozoriti pa je potrebno še na to, da se francoska razvrstitev znanosti ne ujema s slovensko; tako sta tam zgodovina in antropologija družbeni vedi.

EHESS je razvila tudi obsežno založniško dejavnost.

ISH je v nasprotju z EHESS docela nova, nedržavna in majhna ustanova, ki je ne krasijo državna odličja, pač pa je bila nekaj priznanj deležna v mednarodnih okvirih (2 nominaciji za nagrado Hannah Arendt, uvrstitev med Centers of Excellence). Ustanovljen je bil leta 1995, enako kakor EHESS deluje na dveh temeljnih področjih: raziskovalnem in izobraževalnem. V kratkem času je razvil razmeroma veliko in strogo selekcionirano mednarodno sodelovanje, ki poteka večinoma na individualni ravni, sklenil pa je tudi nekaj produktivnih medinstitucionalnih povezav, med katerimi je gotovo najbolj obetavna prav z EHESS. Izobraževanje - podiplomsko, se pravi magistrsko in doktorsko - poteka v petih verificiranih programih, raziskovanje pa v petih raziskovalnih centrih, ki se ujemajo z izobraževalnimi preokupacijami ustanove. Seveda se centri ISH po velikosti in obsegu dejavnosti ne morejo meriti z raziskovalnimi enotami EHESS. Nekaj drugega je seveda kakovost dela.

Obe instituciji sta usmerjeni v elitno izobraževanje in vsaj deloma delujeta na istih znanstvenih področjih; deloma zato, ker je delovno področje EHES neprimerljivo obsežnejše. Prav ta sorodna usmeritev je omogočila prve povezave, ki so se začele znotraj raziskovanja antičnih svetov in izobraževanja v ustreznem podiplomskem programu. Profesorji z EHESS - sodelavci Centra Louis Gernet za primerjalne raziskave antičnih družb, so se takoj in brez zadržkov vključili v delo ISH prek programa Proteus, četudi so bila med njimi taka imena, kakor Jean-Pierre Vernant, John Scheid, Alain Schnapp in Françoise Frontisi-Ducroux. Brez zadržkov so sprejeli pedagoške obveznosti, ki so prese-gale okvire programa Proteus, in danes podpirajo prve študente ISH, ki gostujejo na EHESS in jih vodijo pri vstopu v režim

co-tutelle de thèse (skupnih mentorstev pri doktoratih). Najboljše dokazilo o kakovosti izobraževanja na ISH pa je zagotovo to, da ti študenti zbuja s svojo dojemljivostjo in pripravljenostjo pozornost na instituciji, ki izobražuje tisoče podiplomcev.

Drugi program Proteusa poteka na področju zgodovinske antropologije že tretje leto. Tako kot v prvem se je takoj pokazala kooperativnost kolegov iz Centre de Recherches Historiques na EHESS, čeprav tako kot Alain Boureau, André Burguière, Christianne Klapisch-Zuber, Jean-Claude Schmitt, Bernard Vincent, Lucette Valensi, Georges Vigarello spadajo v svetovno elito na svojih področjih. Tudi iz tega programa se danes na EHESS s podporo francoske ambasade na skupni doktorat uspešno pripravlja prva študentka.

Sodelovanje med EHESS in ISH v okviru programa Proteus velja za zgledno, vendar je treba reči, da se ne dogaja zgolj v okviru Proteusa. Z obema raziskovalnima centroma pripravljamo mednarodna srečanja in prvi profesorji z ISH odhajajo predavat na EHESS, kjer jim podelijo tudi habilitacije. Gostovanje dr. Svetlane Slapšak, denimo, je bilo tako uspešno, da so se v seminarju zbrali vodilni francoski strokovnjaki s področja antičnih študij. Ta gostovanja so tudi prvi neposredni učinki sporazuma med EHESS in ISH. Konec marca pa je bil sklenjen dogovor o konkretnem raziskovalnem sodelovanju. Sporazum potemtakem pomeni kakovostno novo raven v sodelovanju.

Realizacija sporazuma postavlja pred ISH dodatne zahteve in dokončno kaže, da je preizkusno obdobje minilo. Pripravljanje skupnih projektov poleg znanja, s katerim raziskovalci ISH razpolagajo, in znanstvene prenicljivosti, ki so jo tudi že izpričali, zahteva drugačno organizacijo dela in večje prizadevanje za mednarodno navzočnost ustanove in njenih sodelavcev. Prav pri tem pa zadevamo ob pomankljivosti strategije razvoja znanstvenega vključevanja v svetovno znanstveno omrežje: država ni predvidela sredstev za podporo zares ambicioznih projektov, pomembnih za trajno nacionalno uveljavitev, sredstva za kooperacije in za promocijo se porabljajo za precej manj trajne učinke, ki pa so - denimo udeležbe na "znanstvenih" sejnih - bolj neposredno odmevni.